

קפלן, ר' אברהם־אליהו ב"ר אברהם־אליהו
(תר"ן—תרפ"ד; 1890—1924)

נר בקיידאן, כמה חדשים לאחר מות אביו. אמו היתה נכדת הרב ר' שמעון טרוב. הוא גדל בבית סבו, רבה של קיידאן. למד 4 שנים בישיבת טעלז, ואח"כ למד בקאָלם בת"ת של אנשי המוסר. משם עבר לישיבת סלאבדוקה, בה למד 8 שנים. שם התקרב מאוד למנהלה הרוחני של הישיבה ר' נטע-צבי פינקל (ה"סבא") שהשפיע עליו השפעה מרובה. עם זה רכש לו גם ידיעה רחבה בספרות העברית הכללית ובלימודי-חול. בעל סגנון עברי מצויין. היה כותב דברי הגות וגם שירים. בעל חוש מוסיקלי. חיבר גם מנגינות לשיריו. בימי מלחמה"ע ה-1 ישב בטעלז והסתגר בד' אמות של הלכה. אחרי המלחמה התחיל עוסק בצרכי-ציבור. השתתף בוועידת הקהילות ובאסיפות הוועה"ל של יהודי ליטא. ממייסדי ארגון הנוער הדתי "צעירי-ישראל" ושימש מנהיגו הרוחני. באמצע ש' תרפ"ט (1919) נענה להזמנת ביהמ"ד לרבנים בברלין, מיסודו של ר' עזריאל הילדסהיימר, וקיבל עליו שם הוראת תלמוד. הנהיג שם את "שיטת הלימוד הליטאית". בירחון "ישורון" פרסם תשובות מקיפות בהלכה, וכן דברי הגות שעניינם היה גילוי המאור שביהדות. נודע במיוחד מאמרו "בעקבות היראה". שם החל בביצוע תכניתו, לחבר פירוש חדש לתלמוד בבלי, שיכלול את כל הגדרש להבנה יסודית של התלמוד, מבחינה למדנית ומדעית. התחיל בכתיבת "המבוא" — מחקר רב-ערך בפני עצמו, ב"ישורון", אולם עוד בראשית עבודתו הגדולה מת מיתה פתאומית והוא בן 34 במותו. הניח אחריו עזבון ספרותי עשיר בהלכה ומחשבה.

קפלן, ר' זלמן־פנחס

(תר"י—תרפ"א; 1840—1921)

נר בפוניבז'. נכדו של ר' אברהם, אחי הגר"א. חתנו של הגאון ר' מאיר־מיכל רבינוביץ (משאט). רב ביאָזנה ובגאָלואן. בימי מלחמה"ע ה-1 נאסרו הוא וכמה בעלי-בתים בעיירה והובאו כבולים לוויילנה. עם נסיגתם של הרוסים שוחרר. נפ' בגאָלואן.

קפלן, ר' יחזקאל ב"ר מאיר הכהן

(תרל"ג—תש"א; 1873—1941)

נר בפאָטשיצא, הסמוכה לבוברויסק (פ' מינסק). למד בחדרים ובישיבות קטנות ואח"כ בישיבת סלאבדוקה, שם נודע בכינוי "המתמיד מבוברויסק". הוסמך לרבנות ע"י גדולי הדור. בש' תרנ"ט (1899) עבר לישיבת וולוז'ין. נשא לאשה את בתו היחידה של הרב יהודה פאָלישץ, שהיה מפורסם בלמדנותו ובפקחותו. גם לאחר נשואיו המשיך בלימוד-דיו בישיבת וולוז'ין ונמנה שם על כולל-האברכים על-שם ברודסקי. בש' תרע"ג (1913) היה למורה הוראה בווארשה, אך עזב את העיר בימי מלחמה"ע ה-1. לאחר המלחמה שימש מש' תרע"ט (1919) רב בקרוקי ואח"כ בסוביינישוק, ומש' תרפ"ז (1927) היה רב בוידוקלה. צדיק תמים, צנוע ונחבא אל הכלים. השקיע עצמו בסוגיות עמוקות, בחידושים ובתירוצי דברי הרמב"ם. מחיבוריו: "שערי הקדש", פירוש וביורר הלכות ל"עבודת הקדש" של ה"חיד"א, ב"ח (וילנה, תרס"ו—תר"ע); "מעניי יהושע" (וילנה, תרע"א); "שערי

נדפסו בספר "עמודי-שש" הכולל דברי תורה מששת בניו הרבנים של סבו, ר' גפתי-הרץ קלצקין (וארשה, תרע"ב). נפ' בליבאו.

קלצקין, ר' ישראל־אמר ב"ר גפתי-הרץ

(תר"ד—תרפ"א; 1844—1921)

נר באושפול. רב בהאנושישוק ובליונהוף (קורלנד). מקצת מחידושי המרובים נדפסו בספר "דבר אליהו" של אחיו, ר' אליהו קלצקין (לובלין, תרע"ה), ובספר "עמודי-שש" (וארשה, תרע"ב). נפ' בליונהוף.

קלצקין, ר' גפתי-הרץ ב"ר נתן

(תקפ"ג—תרנ"ד; 1823—1894)

נר בדווינסק. שימש רב באושפול (10 שנים) ובשימברג (37 שנה). הוזמן בשעתו לשמש רב בפטרבורג ובמוסקבה, אך לא נענה להזמנות. מבין תשובותיו וחידושיו, שמהם נשאר אך מעט, פרסם בנו ויורשו ברבנות, ר' משה-צבי, את חיבורו "אילה שלוחה" (וארשה, תרע"ב), שנדפס יחד עם הספר "עמודי-שש" — חיבוריהם של 6 בניו (ר' ישראל-איסר, רב בליונהוף; ר' דוד; ר' אליהו, רב בלובלין; ר' אברהם, רב בלונזא; ר' שניאור-זלמן, רב ברוגצ'וב; ר' משה-צבי-הירש, רב ברומנוב). נפ' בשימברג.



קמייקא, ר' מאיר

(? — תרמ"ה; ? — 1885)

נר באניקשט. 22 שנה הרביץ תורה בקראקינובה. חתנו של ר' משה-משיל לוריא, אב"ד קראקינובה. בש' תרי"ב (1852) עלה לא"י ושימש מנהל כולל וילנה וז'אמוט. היה פעיל בחוגי-הפרושים בירושלים, בה נפטר.

קפלר, ר' יוסף־אביגדור ב"ר יו"ט־ליפמן

(תרמ"ה—תשט"ז; 1885—1956)

נר בקאָלם. למד בישיבות קאָלם, מיר, אישישוק וולוז'ין. חתנו של ר' זאב טורוביץ (קרוז'). היה רב בווארשא ואח"כ מ"מ חותנו בקרוז'. מתרפ"ג — בארה"ב. מחיבוריו: "תפארת-יוסף", ב"ח (ניו-יורק, תש"ג). כן הו"ל "תפארת-יו"י" (של חותנו), עם הערותיו, בשם "ידי-יוסף" (ברוקלין, תרצ"ט). נפ' בניו-יורק.

קפלן, ר' אברהם־אליהו

(תר"י—תרמ"ט; 1854—1889)

נר בראקוב. למד בוולוז'ין ובמינסק. לאחר מות אשתו הראשונה (בת הרב מראקוב) היה לחתנו של ר' זלמן טרוב והתיישב בקיידאן. היה מפרש דברי התלמוד והרמב"ם בדרכים מקוריות. כתב חידושים רבים, אך רובם נשרפו בעת השריפה הגדולה בעיר, ורק מעט מהם נשארו לפליטה. נשארה גם מחברת שירים שחיבר בסגנון המליצה של הימים ההם. בהקדמתו הוא כותב בהתלהבות על תחיית הלשון העברית. נפ' בקיידאן בדמי ימיו. בנו שנולד אחרי מותו נקרא על שמו.